

กองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา

กองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา หมายถึง กองทุนที่จัดตั้งขึ้นสำหรับเป็นทุนหมุนเวียน และใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556 ด้วยเจตนารมณ์ที่เล็งเห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งเป็นภารกิจที่มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์กับประเทศชาติ ดังนั้น จึงสมควรตอบแทนคุณงามความดีและความเสียสละแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาซึ่งสมาชิกภาพได้สิ้นสุดลง

กองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภามีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา ได้แก่ (1) การจ่ายเงินทุนเลี้ยงชีพ (2) การจ่ายเงินช่วยเหลือในการรักษาพยาบาล (3) การจ่ายเงินช่วยเหลือในกรณีทุพพลภาพ (4) การจ่ายเงินช่วยเหลือในกรณีถึงแก่กรรม (5) การจ่ายเงินช่วยเหลือในกรณีการให้การศึกษาบุตร (6) สวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นตามที่ระเบียบคณะกรรมการกำหนด (มาตรา 5 ของพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556)

เงินและทรัพย์สินของกองทุนนั้นประกอบด้วย (1) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้ (2) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี (3) เงินที่สมาชิกรัฐสภาส่งเข้ากองทุนในอัตราที่คณะกรรมการกำหนด (4) เงินที่โอนมาจากกองทุนสงเคราะห์ผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา ตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยกองทุนสงเคราะห์ผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2543 (5) เงินและทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุน (6) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการบริจาค และ (7) ดอกผลของเงินกองทุน (มาตรา 6 ของพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556)

คณะกรรมการกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภาประกอบด้วย

(1) ประธานรัฐสภา เป็นประธานกรรมการ

(2) รองประธานรัฐสภา เป็นรองประธานกรรมการ

(3) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ประธานคณะกรรมการธิการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการสภาผู้แทนราษฎร ประธานคณะกรรมการธิการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการวุฒิสภา ปลัดกระทรวงการคลัง และผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

(4) กรรมการจำนวน 13 คนซึ่งประธานรัฐสภาแต่งตั้งตามมติของแต่ละสภา ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 5 คนตามจำนวนหรือสัดส่วนของแต่ละพรรคการเมือง สมาชิกวุฒิสภาจำนวน 3 คน ผู้เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 3 คน และผู้เคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 2 คน

กรณีรองประธานรัฐสภาตาม (2) เป็นประธานคณะกรรมการธิการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการวุฒิสภาตาม (3) ด้วยอีกตำแหน่งหนึ่ง ให้ประธานวุฒิสภามอบหมายให้รองประธานคณะกรรมการธิการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่งตาม (3)

ให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นกรรมการและเลขานุการ และเลขาธิการวุฒิสภาเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อวาระของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่

ต่อไปจนกว่าจะมีประธานรัฐสภาและรองประธานรัฐสภาใหม่ แล้วแต่กรณี (มาตรา 8 ของพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556)

กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งจากประธานรัฐสภาตาม (4) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระติดต่อกันไม่ได้ (มาตรา 9 ของพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556)

ในกรณีที่กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างลง เว้นแต่วาระของกรรมการจะเหลือไม่ถึง 90 วัน และให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระ หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

คณะกรรมการกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภามีอำนาจหน้าที่สำคัญ เช่น การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินการของกองทุน การกำหนดแนวทางการบริหารและการจ่ายเงินของกองทุน และการระดมการจัดหาทุน เป็นต้น (มาตรา 12 ของพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556)

สำหรับอดีตสมาชิกรัฐสภาที่มีสิทธิได้รับเงินทุนเลี้ยงชีพนั้น พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556 มาตรา 3 ได้กำหนดคำนิยามของคำว่า “ผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา” ให้หมายความเฉพาะบุคคลซึ่งเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภามาก่อนเท่านั้น ส่งผลให้บุคคลที่เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้นไม่สามารถได้รับสิทธิตามกฎหมาย และจะต้องไม่เป็นบุคคลที่อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเป็นบุคคลที่เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนจากตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

สมาชิกรัฐสภาซึ่งได้ส่งเงินเข้ากองทุนมีสิทธิได้รับเงินทุนเลี้ยงชีพเมื่อสิ้นสุดสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และจำนวนอัตราเงินทุนเลี้ยงชีพอันจะพึงได้รับจากกองทุนนั้น ให้นำระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งการเป็นสมาชิกรัฐสภาของผู้นั้น มาคิดคำนวณด้วย โดยสมาชิกรัฐสภาที่มีสิทธิได้รับเงินทุนเลี้ยงชีพดังกล่าว จะต้องไม่เป็นบุคคลที่อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเป็นบุคคลที่เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ (มาตรา 16 ของพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556)

ผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภาซึ่งสมาชิกภาพได้สิ้นสุดลงมีสิทธิได้รับเงินทุนเลี้ยงชีพเป็นรายเดือน โดยให้ได้รับเป็นระยะเวลา 2 เท่าของเวลาสำหรับคำนวณเงินทุนเลี้ยงชีพ ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ (ข้อ 29 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภาว่าด้วยการบริหาร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การอนุมัติการเบิกจ่ายเงิน การจ่ายเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการจ่ายเงินช่วยเหลือกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภาว่าด้วยการบริหาร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน

การอนุมัติการเบิกจ่ายเงิน การจ่ายเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการจ่ายเงินช่วยเหลือกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558)

(1) มีเวลาสำหรับค่านวณเงินลงทุนเลี้ยงชีพตั้งแต่ 1 เดือน แต่ไม่ถึง 48 เดือน ให้ได้รับเงินลงทุนเลี้ยงชีพในอัตราเดือนละ 9,000 บาท

(2) มีเวลาสำหรับค่านวณเงินลงทุนเลี้ยงชีพ ตั้งแต่ 48 เดือน แต่ไม่ถึง 96 เดือน ให้ได้รับเงินลงทุนเลี้ยงชีพในอัตราเดือนละ 12,000 บาท

(3) มีเวลาสำหรับค่านวณเงินลงทุนเลี้ยงชีพ ตั้งแต่ 96 เดือน แต่ไม่ถึง 144 เดือน ให้ได้รับเงินลงทุนเลี้ยงชีพในอัตราเดือนละ 14,300 บาท

(4) มีเวลาสำหรับค่านวณเงินลงทุนเลี้ยงชีพ ตั้งแต่ 144 เดือน แต่ไม่ถึง 192 เดือน ให้ได้รับเงินลงทุนเลี้ยงชีพในอัตราเดือนละ 17,800 บาท

(5) มีเวลาสำหรับค่านวณเงินลงทุนเลี้ยงชีพ ตั้งแต่ 192 เดือน แต่ไม่ถึง 240 เดือน ให้ได้รับเงินลงทุนเลี้ยงชีพในอัตราเดือนละ 21,400 บาท

(6) มีเวลาสำหรับค่านวณเงินลงทุนเลี้ยงชีพ ตั้งแต่ 240 เดือน แต่ไม่ถึง 288 เดือน ให้ได้รับเงินลงทุนเลี้ยงชีพในอัตราเดือนละ 28,500 บาท

(7) มีเวลาสำหรับค่านวณเงินลงทุนเลี้ยงชีพ ตั้งแต่ 288 เดือนขึ้นไป ให้ได้รับเงินลงทุนเลี้ยงชีพในอัตราเดือนละ 35,600 บาท

การนับเวลาสำหรับค่านวณเงินลงทุนเลี้ยงชีพให้นับเป็นเดือน โดยให้นับ 30 วันเป็น 1 เดือนเศษของเดือนถ้าถึง 15 วันให้นับเป็น 1 เดือน

นอกจากนี้ ผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภายังมีสิทธิขอรับเงินเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลจากกองทุนตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา 17 ของพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556) การจ่ายเงินช่วยเหลือในการรักษาพยาบาลให้แก่ผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา ให้พิจารณาอนุมัติจ่ายเงินกรณีเป็นผู้ป่วยในรายละไม่เกิน 50,000 บาทต่อปี และกรณีเป็นผู้ป่วยนอกรายละไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี (ข้อ 32 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภาว่าด้วยการบริหาร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การอนุมัติการเบิกจ่ายเงิน การจ่ายเงิน การจัดหาผลประโยชน์และการจ่ายเงินช่วยเหลือกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556)

ในกรณีผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภาถึงแก่กรรม ให้บุคคลตามลำดับต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิขอรับเงินจากกองทุนตามลำดับก่อนหลัง (1) บุคคลที่ผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภาได้แสดงเจตนาเป็นหนังสือให้เป็นผู้มีสิทธิขอรับเงินจากกองทุน (2) คู่สมรส (3) บุตร (4) บิดามารดา (มาตรา 18 ของพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556) และเมื่อได้รับคำขอและหลักฐานแล้วให้พิจารณาอนุมัติจ่ายเงินช่วยเหลือแก่บุคคลดังกล่าวภายใน 7 วัน เป็นเงินไม่เกิน 100,000 บาท (ข้อ 42 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภาว่าด้วยการบริหาร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การอนุมัติการเบิกจ่ายเงิน การจ่ายเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการจ่ายเงินช่วยเหลือกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556)

ส่วนการจ่ายเงินจากกองทุนเพราะเหตุทุพพลภาพ ให้จ่ายให้แก่ผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภาเพราะป่วยเจ็บทุพพลภาพ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจและแสดงความเห็นว่าไม่สามารถทำงานต่อไปได้ โดยเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา 19 ของพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556) โดยให้พิจารณาอนุมัติจ่ายเงินรายละ 5,000 บาทต่อเดือน (ข้อ 37 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภาว่าด้วยการบริหาร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การอนุมัติการเบิกจ่ายเงิน การจ่ายเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการจ่ายเงินช่วยเหลือกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556)

นอกจากนี้ ให้ผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภามีสิทธิได้รับเงินจากกองทุนในกรณีการให้การศึกษาบุตรสำหรับบุตรชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเข้ารับการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ได้เพียงคนที่หนึ่งและคนที่สอง ทั้งนี้ ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมหรือบุตรซึ่งได้ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่น ตามหลักเกณฑ์ ประเภท และอัตรา ดังต่อไปนี้ (มาตรา 20 ของพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556 ประกอบ ข้อ 45 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภาว่าด้วยการบริหาร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การอนุมัติการเบิกจ่ายเงิน การจ่ายเงิน การจัดหาผลประโยชน์และการจ่ายเงินช่วยเหลือกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556)

(1) บุตรที่ศึกษาในสถานศึกษาของทางราชการในหลักสูตรระดับไม่สูงกว่าอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และหลักสูตรนั้นแยกต่างหากจากหลักสูตรระดับปริญญาตรี ให้ได้รับเงินบำรุงการศึกษาเต็มจำนวนที่ได้จ่ายไปจริง แต่ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามประเภทและไม่เกินอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

(2) บุตรที่ศึกษาในสถานศึกษาของทางราชการในหลักสูตรระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ให้ได้รับเงินบำรุงการศึกษาเต็มจำนวนที่ได้จ่ายไปจริง แต่ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามประเภทและไม่เกินอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

(3) บุตรที่ศึกษาในสถานศึกษาของเอกชนในหลักสูตรระดับไม่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ให้ได้รับเงินค่าเล่าเรียนเต็มจำนวนที่ได้จ่ายไปจริง แต่ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามประเภทและไม่เกินอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

(4) บุตรที่ศึกษาในสถานศึกษาของเอกชนในหลักสูตรระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าแต่ไม่สูงกว่าอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และหลักสูตรนั้นแยกต่างหากจากหลักสูตรระดับปริญญาตรี ให้ได้รับเงินค่าเล่าเรียนครึ่งหนึ่งของจำนวนที่ได้จ่ายไปจริง แต่ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามประเภทและไม่เกินอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

(5) บุตรที่ศึกษาในสถานศึกษาของเอกชนในหลักสูตรระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ให้ได้รับเงินค่าเล่าเรียนครึ่งหนึ่งของจำนวนที่ได้จ่ายไปจริง แต่ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามประเภทและไม่เกินอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

กรณีที่บิดาและมารดาเป็นผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา ให้บิดาหรือมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินจากกองทุนในกรณีการให้การศึกษาบุตรเพียงฝ่ายเดียว เว้นแต่เมื่อมีการจดทะเบียนหย่าหรือแยกกันอยู่ และบุตรอยู่ในความอุปการะของผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภาฝ่ายใด ให้ผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภาฝ่ายนั้นเป็นผู้มีสิทธิได้รับ

การจ่ายเงินจากกองทุนในกรณีสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่น ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา 21 ของพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556) โดยให้ผู้มีสิทธิยื่นคำขอต่อสำนักงานตามแบบที่เลขาธิการกำหนด (ข้อ 46 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภาว่าด้วยการบริหาร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การอนุมัติการเบิกจ่ายเงิน การจ่ายเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการจ่ายเงินช่วยเหลือกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2556)

จัดทำโดย

นายอานันท์ เกียรติสารพิภพ นิตกรเชี่ยวชาญ

นายวิริยะ คล้ายแดง วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายจิรณัฏย์ ชาญเชิงพานิช วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นางสาวดาวรัตน์ สมจิตร เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ